

სკოპინგის დასკვნა N 56

საქმიანობის დასახელება: სასარგებლო წიაღისეულის (ქვიშა-ხრემის) გადამამუშავებელი საწარმოსა და ნავთობპროდუქტების საცავის ექსპლუატაცია;

დაგეგმილი საქმიანობის განმახორციელებელი: შპს „მეგა ჰოლდინგი“;

დაგეგმილი საქმიანობის განხორციელების ადგილი: კასპის მუნიციპალიტეტი;

განაცხადის შემოსვლის თარიღი: 29.07.2022;

მონაცემები სკოპინგის ანგარიშის შემდგენელის შესახებ: შპს „გარემოსდაცვითი და შრომის უსაფრთხოების საგანმანათლებლო და საკონსულტაციო ცენტრი-ეკომეტრი“;

ძირითადი საპროექტო მონაცემები:

სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით სსიპ გარემოს ეროვნულ სააგენტოში შპს „მეგა ჰოლდინგის“ (ს/კ - 436031973) მიერ წარმოდგენილია - კასპის მუნიციპალიტეტში, სასარგებლო წიაღისეულის (ქვიშა-ხრემის) გადამამუშავებელი საწარმოსა და ნავთობპროდუქტების საცავის ექსპლუატაციის სკოპინგის ანგარიში.

სასარგებლო წიაღისეულის (ქვიშა-ხრემი) გადამამუშავებელი საწარმოსა და ნავთობპროდუქტების საცავის ექსპლუატაციაზე 2022 წლის 30 ივნისს გაიცა სკრინინგის გადაწყვეტილება (ბრძანება N 172/ს), გარემოზე ზემოქმედების შეფასებას დაქვემდებარების შესახებ და კომპანიას დაევალა „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსით“ განსაზღვრული სკოპინგის პროცედურის გავლა.

სასარგებლო წიაღისეულის გადამამუშავებელი საწარმო მდებარეობს კასპის მუნიციპალიტეტში, შპს „აქტივების მართვისა და განვითარების კომპანიის“ საკუთრებაში არსებულ არასასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწის ნაკვეთზე (ს/კ 67.01.50.142). უახლოესი საცხოვრებელი სახლი სამსხვრევ-დამახარისხებელი დანადგარიდან (GPS: X – 450029; Y – 4641592) დაშორებულია 680 მეტრით. საწარმოს ტერიტორიიდან 500 მ რადიუსში განთავსებულია შპს „ბილდერ კომპანი 2018-ის“ ქვის სამსხვრევი და „ჯერმან ცემენტ ლტდს“ ცემენტის საწარმო.

სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, სასარგებლო წიაღისეულის გადამამუშავებელი დანადგარი აღნიშნულ ტერიტორიაზე წლებია (2016 წლიდან) ფუნქციონირებს. წარმოების გაუმჯობესების მიზნით ბოლო წლებში საწარმოში ჩატარდა გადაიარაღება, გარემონტდა და შეიცვალა, ასევე დაემატა ტექნოლოგიური ელემენტები, რამაც შესაძლებელი გახადა მეტი ნედლეულის გადამამუშავება და წარმადობის გაზრდა. საწარმოს წარმადობის ზრდა ითვალისწინებს წლის განმავლობაში ნაცვლად 249 600 მ³ -ისა, წელიწადში 360 000 მ³ ბალატის გადამამუშავებას.

2022 წლის 4 აპრილს, სსდ გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის მიერ განხორციელდა შპს „მეგა ჰოლდინგის“ კუთვნილი ობიექტის ინსპექტირება და „საქართველოს ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა კოდექსის“ 79⁷ მუხლის პირველი ნაწილით გათვალისწინებული ადმინისტრაციული სამართალდარღვევის ფაქტზე (სკრინინგის პროცედურისადმი დაქვემდებარებული საქმიანობის სკრინინგის

გადაწყვეტილების გარეშე განხორციელება) შედგა ადმინისტრაციული სამართალდარღვევის შესახებ №069233 ოქმი.

სკოპინგის ანგარიშში მოცემულია ინფორმაცია საქმიანობის ალტერნატივების შესახებ. მათ შორის განხილულია უმოქმედობის ალტერნატივა, რომელიც უარყოფილია პროექტის განხორციელებით მოსალოდნელი დადებითი სოციალურ-ეკონომიკური ფაქტორების გათვალისწინებით. მნიშვნელოვანია გზშ-ის ეტაპზე უმოქმედობის ალტერნატივა განხილული იქნეს წარმადობის გაზრდის ჭრილში, სოციალურ-ეკონომიკურ გარემოზე მოსალოდნელი დადებითი და ეკოლოგიურ გარემოზე მოსალოდნელი უარყოფითი ზემოქმედების ურთიერთშეწონის საფუძველზე. წარმოების ფარგლებში მოსალოდნელი ნაკლები ემისიის გათვალისწინებით ტექნოლოგიურ ალტერნატივად შერჩეულია სასარგებლო წიაღისეულის სველი მეთოდით გადამუშავება. ადგილმდებარეობის ალტერნატივის განხილვა არ ჩაითვალა გონივრულად, ვინაიდან საქმიანობა არ ითვალისწინებს ახალი დანადგარის განთავსებას.

დოკუმენტის მიხედვით, საწარმოს ტერიტორიაზე არსებული ძირითადი ინფრასტრუქტურული ობიექტებია: ნედლეულის მიმღები ვიბრაციული ბუნკერი და ყბიანი სამსხვრევი; მსხვილფრაქციული კონუსური წისქვილი; პირველადი საცერი; საცერ-დამხარისხებელი; ციკლონური ქვიშის სარეცხი; საშრობი საცერი; დოლური ქვიშის სარეცხი; ბარმაკი და ბუნკერი; კონუსური წისქვილის ბუნკერი; ლენტური კონვეიერი; ნედლეულის 0-5 მმ, 5-10 მმ და 10-22 მმ ფრაქციების დროებითი განთავსების ადგილები; საოპერატორო ჯიხური და ბარმაკის საოპერატორო; ტექნიკური წყლის შესაგროვებელი აუზი (მოცულობით - 9 600 მ³); ორსაფეხურიანი სალექარი (600 მ³ და 360 მ³ მოცულობებით); ადმინისტრაციული ოფისი; ტრანსფორმატორი (1000 კილოვატიანი); ქვიშა-ხრემის საწყობი და ნედლეულის განთავსების უბანი. ობიექტზე ასევე მოწყობილია ნავთობპროდუქტების (დიზელის) საცავი (2 ცალი ლითონის მიწისზედა რეზერვუარით - ჯამურად 30 ტ ტევადობის), სატვირთო თვითმცლელების საწვავით უზრუნველყოფისთვის.

საწარმოს ტექნოლოგიური ციკლი იწყება ავტოთვითმცლელებით სასარგებლო წიაღისეულის საწარმოს ტერიტორიაზე შეზიდვით; შემდგომ ბალასტი მიეწოდება მიმღებ ბუნკერს, საიდანაც გადაინაცვლებს მსხვილფრაქციულ კონუსურ წისქვილში; წისქვილში დამსხვრეული მასალა გადადის პირველად საცერში, საიდანაც 40 მმ-ზე მეტი დიამეტრის მქონე ფრაქცია დაუბრუნდება მსხვილფრაქციულ წისქვილს, ხოლო ქვიშა მიეწოდება გამრეცხ დანადგარს, გარეცხვა-დახარისხების მიზნით; მიღებული პროდუქცია, რეალიზაციამდე, დროებით საწყობდება ღია ცის ქვეშ. ინერტული მასალების დამუშავების სრული ციკლი მიმდინარეობს სველი მეთოდით. ობიექტი მუშაობს წელიწადში 240 დღე, 16 საათიანი და ორცვლიანი სამუშაო რეჟიმით. 93 მ³/სთ წარმადობითა და წელიწადში 360 000 მ³ ბალატის გადამუშავებით დაგეგმილია 65% ქვიშისა და 35% ღორღის მიღება.

სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, საწარმოში სასარგებლო წიაღისეულის შეტანა ხორციელდება შპს „მეგა ჰოლდინგის“ სხვადასხვა ლიცენზირებული კარიერიდან. სკოპინგის ანგარიშის შესაბამისად, სასარგებლო წიაღისეულის (ქვიშა-ხრემის) გადამამუშავებელი საწარმოდან დაახლოებით 741 მეტრის დაშორებით კომპანიას ასევე მიღებული აქვს შესაბამისი ლიცენზია ქვიშა-ხრემის მოპოვებასთან დაკავშირებით, საიდანაც კანონით გათვალისწინებული პროცედურების გავლის შემდგომ დაგეგმილია საწარმოს საჭირო ნედლეულით მომარაგება. მასალების შემოტანა ხორციელდება საჭიროებისამებრ, ხოლო გატანა მასალის დაგროვების შემდგომ. სამუშაო საათების განმავლობაში (ძირითადად დღის მონაკვეთში) ხორციელდება დაახლოებით 20

სატრანსპორტო რეისი. აღნიშნულ სალიცენზიო ობიექტთან დაკავშირებით 2022 წლის 26 აპრილის N2-326 ბრძანებით გაცემულია სკოპინგის დასკვნა (N17). აღნიშნული საქმიანობების (ქვიშა-ხრემის მოპოვებისა და გადამუშავების) ურთიერთკავშირის გათვალისწინებით, მიზანშეწონილია სკოპინგის დასკვნების საფუძველზე, ერთიანი გზის ანგარიშის წარმოდგენა და ერთი გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების გაცემა. ზემოაღნიშნულის განუხორციელებლობის შემთხვევაში, გზის ანგარიშში წარმოდგენილი იქნეს სათანადო დასაბუთება.

საწარმოში წყალი გამოიყენება სასმელ-სამეურნეო და საწარმოო დანიშნულებით. სასმელ-სამეურნეო დანიშნულების წყალი ტერიტორიაზე შემოდის ბუტილირებული სახით, ხოლო საწარმოო მიზნით წყალაღება ხორციელდება მდ. მტკვრიდან (GPS კოორდინატებია: X-449834; Y-4641353). ამოღებული წყალი გროვდება ობიექტის ტერიტორიაზე მოწყობილ აუზში, საიდანაც მიეწოდება ტექნოლოგიურ ციკლს. ტექნოლოგიურ პროცესში გამოყენებული წყალი იწმინდება ორსაფეხურიან სალექარში და ბრუნდება ტექნოლოგიურ ციკლში. სალექარში დაგროვილი ქვიშა დროებით საწყობდება საწარმოს ტერიტორიაზე და პერიოდულად ხდება მისი რეალიზაცია. აღნიშნული ქვიშის მართვის კონკრეტული ღონისძიებებისა და მისი საბოლოო განთავსების ადგილის შესახებ ინფორმაცია გზის ეტაპზე საჭიროებს დაზუსტებას. სკოპინგის ანგარიშის შესაბამისად, საწარმოს ტერიტორიაზე წარმოქმნილი სანიაღვრე წყლები ჩაედინება გრუნტში. საწვავის რეზერვუარებთან დაღვრილი საწვავისა და სანიაღვრე წყლების მართვის მიზნით მოწყობილია მიწისქვეშა ბეტონის ორმო, ტერიტორია მოხრეშილია, გათვალისწინებულია ასევე ნავთობგასამართი სვეტის გადახურვა, ხოლო სვეტის ქვეშ განთავსებულია მიწისქვეშა ბეტონის ავზი. სამეურნეო-ფეკალური ჩამდინარე წყლები გროვდება ობიექტზე არსებულ ჰერმეტიკულ საასენიზაციო ორმოში, რომლის დაცლა ხდება შესაბამისი ხელშეკრულების საფუძველზე.

სკოპინგის ანგარიშში წარმოდგენილია პროექტის განხორციელებით გარემოს სხვადასხვა კომპონენტებზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შესახებ ინფორმაცია, ასევე ზოგადი ინფორმაცია იმ ღონისძიებების შესახებ, რომლებიც გათვალისწინებული იქნება უარყოფითი ზემოქმედების თავიდან აცილებისათვის, შემცირებისათვის ან/და შერბილებისათვის. პროექტის ფარგლებში გარემოზე მოსალოდნელი ზემოქმედება ძირითადად დაკავშირებული იქნება ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურებასთან და ხმაურის გავრცელებასთან.

სკოპინგის ანგარიშში იდენტიფიცირებულია ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურების 7 სტაციონარული წყარო. წარმოდგენილი დოკუმენტის თანახმად, სასარგებლო წიაღისეულის გადამუშავება ხორციელდება სველი მეთოდით, რაც მნიშვნელოვნად ამცირებს მტვრის გავრცელებას, ასევე სამსხვრევი დანადგარი აღჭურვილი იქნება მტვერდამჭერი მოწყობილობით (ციკლონით). წარმადობის ზრდის გათვალისწინებით მნიშვნელოვანია გზის ეტაპზე დეტალურად იქნეს წარმოდგენილი ინფორმაცია, როგორც ორგანიზებული, ისე არაორგანიზებული გაფრქვევის წყაროების და გაფრქვეული მავნე ნივთიერებების შესახებ. ამასთან, წარმოდგენილი უნდა იქნეს ატმოსფერულ ჰაერში მოსალოდნელ ემისიათა გაზნვის დეტალური ანგარიში, სადაც გათვალისწინებული იქნება ასევე საწარმოო ტერიტორიაზე გაბატონებული ქარის მიმართულებები, ხოლო ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურების პრევენციის მიზნით დაიგეგმოს სათანადო ქმედითი ღონისძიებები, რომლებიც დეტალურად უნდა იყოს გზის ანგარიშში ასახული.

სკოპინგის ანგარიშის შესაბამისად, ხმაურის დონე საწარმოდან 680 მეტრში ნორმის ფარგლებშია (როგორც დღის, ისე ღამის საათებისათვის). ზგერთი სიმძლავრის დონეების ცხრილის მიხედვით, 680 მეტრში (ზოგიერთ შემთხვევაში) ხმაურის დონე აჭარბებს ღამის საათებში დაშვებულ ზღვრულ მნიშვნელობას, რაც საწარმოს სამუშაო რეჟიმის (16 სთ) გათვალისწინებით გზშ-ის ეტაპზე საჭიროებს დაზუსტებას და სათანადო ღონისძიებების დაგეგმვას მოქმედი დადგენილებით („საცხოვრებელი სახლებისა და საზოგადოებრივი/საჯარო დაწესებულებების შენობების სათავსებში და ტერიტორიებზე აკუსტიკური ხმაურის ნორმების შესახებ“ 2017 წლის 15 აგვისტოს N398 დადგენილება) განსაზღვრულ მოთხოვნებთან შესაბამისობაში მოყვანის, ასევე მოსალოდნელი ზემოქმედების შემცირების მიზნით.

საპროექტო ტერიტორიის სიახლოვეს არსებული საწარმოო ობიექტების გათვალისწინებით, პროექტის ფარგლებში მოსალოდნელია მნიშვნელოვანი კუმულაციური ზემოქმედება, რომლის დეტალური ანალიზი და შეფასება წარმოდგენილი უნდა იქნეს გზშ-ის ეტაპზე. გზშ-ის ეტაპზე მნიშვნელოვანია კუმულაციური ზემოქმედება დეტალურად იქნეს შეფასებული, როგორც ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურების, ისე ხმაურის გავრცელებისა და სატრანსპორტო ოპერაციების კრილში. ამასთან წარმოდგენილი იქნეს მოსალოდნელი კუმულაციური ზემოქმედების მართვისა და შერბილების ღონისძიებების შესახებ დეტალური ინფორმაცია.

ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე სააგენტომ უზრუნველყო წარმოდგენილი სკოპინგის ანგარიშის და საჯარო განხილვის შესახებ ინფორმაციის გავრცელება, მათ შორის ინფორმაცია განთავსდა სააგენტოს ოფიციალურ ვებგვერდზე, ასევე სსიპ „გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრის“ ვებგვერდზე და გადაიგზავნა ცენტრის გამომწერებთან ელ. ფოსტის მეშვეობით. ინფორმაცია განთავსდა ასევე კასპის მუნიციპალიტეტის მერიის საინფორმაციო დაფაზე. სკოპინგის ანგარიშთან დაკავშირებით საჯარო განხილვები გაიმართა 2022 წლის 17 აგვისტოს, კასპის მუნიციპალიტეტის მერიის შენობასა და კასპის მუნიციპალიტეტის სოფ. გომის ადმინისტრაციული ერთეულის შენობაში. საჯარო განხილვებს ესწრებოდნენ სსიპ გარემოს ეროვნული სააგენტოს, შპს „მეგა ჰოლდინგის“, შპს „გარემოსდაცვითი და შრომის უსაფრთხოების საგანმანათლებლო და საკონსულტაციო ცენტრი-ეკომეტრის“, კასპის მუნიციპალიტეტის მერიის, სოფ. გომის ადმინისტრაციული ერთეული წარმომადგენლები და სოფ. გომის მოსახლეობა. საჯარო განხილვაზე დაფიქსირებული შენიშვნები/მოსაზრებები ძირითადად ეხებოდა ხმაურისა და მტვრის გავრცელებით მოსალოდნელ ზემოქმედებას, რასთან დაკავშირებითაც კომპანიის წარმომადგენელმა განმარტა, რომ წინასწარი შეფასებით ხმაურის დონეები და ემისიები ატმოსფერულ ჰაერში არ გადააჭარბებს ზღვრულ მნიშვნელობებს, ხოლო დეტალური გაანგარიშებები წარმოდგენილი იქნება გზშ-ის ანგარიშში.

ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე, პროექტთან დაკავშირებით წერილობითი შენიშვნები/მოსაზრებები სააგენტოში წარმოდგენილი არ ყოფილა.

სკოპინგის პროცედურის შედეგად სააგენტოს მიერ იდენტიფიცირებული იქნა გარემოზე და ადამიანის ჯანმრთელობაზე მოსალოდნელი ძირითადი ზემოქმედების წყაროები, სახეები და ობიექტები. ამასთან, განსაზღვრული და დადგენილი იქნა დაგეგმილი საქმიანობის გზშ-ის ანგარიშის მომზადებისათვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალი, ასევე გზშ-ის პროცესში დეტალურად შესასწავლი ზემოქმედებების საკითხები.

გზშ-ის ანგარიშის მომზადებისათვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალი

1. გზშ-ის ანგარიში უნდა მოიცავდეს „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-10 მუხლის მესამე ნაწილით დადგენილ ინფორმაციას;
2. გზშ-ის ანგარიშს უნდა დაერთოს „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-10 მუხლის მეოთხე ნაწილით განსაზღვრული დოკუმენტაცია;
- 2.1. გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის მე-10 მუხლის მე-2 ნაწილის შესაბამისად გზშ-ის ანგარიში ხელმოწერილი უნდა იყოს იმ პირის/პირების მიერ, რომელიც/რომლებიც მონაწილეობდა/მონაწილეობდნენ მის მომზადებაში, მათ შორის, კონსულტანტის მიერ;
3. გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს სკოპინგის ანგარიშში მითითებული (განსაზღვრული, ჩასატარებელი) კვლევების შედეგები, მოპოვებული და შესწავლილი ინფორმაცია, გზშ-ის პროცესში დეტალურად შესწავლილი ზემოქმედებები და შესაბამისი შემცირების/შერბილებების ღონისძიებები;
- 3.1. **გზშ-ის ანგარიში წარმოდგენილი უნდა იქნეს ადგილზე არსებული ფაქტობრივი მდგომარეობის გათვალისწინებით, სადაც შეფასებული და გაანალიზებული იქნება საწარმოს ტერიტორიაზე ამჟამად არსებული მდგომარეობა და ექსპლუატაციის ეტაპზე მოსალოდნელი ზემოქმედების სახეები, შემარბილებელ ღონისძიებებთან ერთად;**
4. **გზშ-ის ანგარიშში, ასევე წარმოდგენილი უნდა იყოს:**
  - საქმიანობის დეტალური აღწერა;
  - საქმიანობის, მათ შორის წარმადობის გაზრდის საჭიროების დასაბუთება;
  - საქმიანობის განხორციელების ადგილის აღწერა-დახასიათება, მათ შორის: საკადასტრო კოდი და GPS კოორდინატები shp ფაილებთან ერთად;
  - საწარმოს გენერალური გეგმა (რომელიც უნდა იძლეოდეს საწარმოსა და მისი შემადგენელი ინფრასტრუქტურული ობიექტების აღქმის/გაანალიზების შესაძლებლობას), შესაბამისი აღნიშვნებით და ექსპლიკაციით, სადაც დატანილი იქნება საწარმოს უბნები და დანადგარები, ტექნოლოგიური მოწყობილობები/ინფრასტრუქტურული ობიექტები (მათ შორის ნავთობპროდუქტების საცავი), ასევე გაფრქვევისა და ხმაურის წყაროები;
  - საწარმოო ტერიტორიის სიტუაციური სქემა (შესაბამისი აღნიშვნებით, ფოტო მასალა);
  - დაზუსტებული მანძილი საწარმოს ტერიტორიიდან უახლოეს საცხოვრებელ სახლამდე (მდებარეობის მითითებით), დასახლებამდე (სოფელი, ქალაქი), მდინარემდე და უახლოეს სამრეწველო ობიექტამდე;
  - ინფორმაცია 500-მ რადიუსის საზღვრებში არსებული ნებისმიერი ტიპის საწარმოო, მათ შორის დაგეგმილი საქმიანობის ანალოგიური, ობიექტ(ებ)ის შესახებ (მანძილების და საქმიანობის მითითებით);
  - საწარმოს განთავსების ადგილის გარემოს არსებული მდგომარეობის აღწერა-ანალიზი;
  - გარემოს დაცვის მიზნით შემოთავაზებული გონივრული ალტერნატიული ვარიანტების ანალიზი, შესაბამისი დასაბუთებით. მათ შორის წარმოდგენილი იქნეს უმოქმედობის (ნულოვანი), ტექნოლოგიური და ადგილმდებარეობის ალტერნატიული ვარიანტები, გარემოსდაცვითი თვალსაზრისით შერჩეული ალტერნატივების დასაბუთების მითითებით. ამასთან, მნიშვნელოვანია

უმოქმედობის ალტერნატივა განხილული იქნეს წარმადობის გაზრდის კრილში, სოციალურ-ეკონომიკურ გარემოზე მოსალოდნელი დადებითი და ეკოლოგიურ გარემოზე მოსალოდნელი უარყოფითი ზემოქმედების ურთიერთშეწონის საფუძველზე;

- ინფორმაცია საწარმოს ფიზიკური მახასიათებლების შესახებ, მათ შორის ინფორმაცია საპროექტო წარმადობის (სთ, დღე, წელი) და სამუშაო რეჟიმის/გეგმა-გრაფიკის შესახებ;
- საწარმოს ტექნოლოგიური ციკლის დეტალური, თანმიმდევრული აღწერა, ნედლეულის შემოტანიდან-პროდუქციის მიღებამდე;
- ამასთან, ინფორმაცია ტექნოლოგიურ ციკლში გამოყენებული დანადგარების, ტექნოლოგიური მოწყობილობებისა და ტექნოლოგიური უზნების შესახებ, შესაბამისი ტექნიკური პარამეტრებისა და ტექნოლოგიური სქემების მითითებით. ამასთან, **დაზუსტებული ინფორმაცია** საწარმოში ჩატარებული გადაიარაღების შედეგად დამატებული ტექნოლოგიური ელემენტების შესახებ (თითოეული დანადგარის ტექნიკური პარამეტრების მითითებით);
- ინფორმაცია მიღებული/წარმოებული პროდუქციის, მისი რაოდენობის, დროებითი განთავსებისა და შემდგომი რეალიზაციის შესახებ;
- ინფორმაცია გადასამუშავებელი ნედლეულის შესახებ. მათ შორის, დეტალური ინფორმაცია საწარმოს ნედლეულით მომარაგების, ნედლეულის რაოდენობისა და დასაწყობების პირობების (დასაწყობების ადგილის მითითებით) შესახებ;
- ნედლეულის/პროდუქციის ტრანსპორტირების შესახებ დეტალური ინფორმაცია, მათ შორის ინფორმაცია:
  - ნედლეულის/პროდუქციის ტრანსპორტირების მარშრუტების შესახებ (რუკაზე ჩვენებით, სქემატური ნახაზებით), ტრანსპორტირების გეგმა-გრაფიკის და ნედლეულის/პროდუქციის შემოტანა-გატანის პროცედურების სიხშირის მითითებით;
  - დასახლებულ პუნქტ(ებ)ში გადაადგილების შესაბამისი პირობების შესახებ, მაგ: დაბალი სიჩქარე, სამოდრაო გზის მორწყვა, ძარის გადახურვა, ღამის საათებში მოძრაობის აკრძალვა;
  - ნედლეულის/პროდუქციის ტრანსპორტირებისათვის გამოყოფილი ავტოტრანსპორტის შესახებ, რაოდენობის მითითებით;
  - ნედლეულის/პროდუქციის ტრანსპორტირების სქემასა და გეგმა-გრაფიკთან დაკავშირებით მუნიციპალიტეტთან კომუნიკაციის დამადასტურებელი დოკუმენტაცია;
  - ინფორმაცია საწარმომდე მისასვლელი გზ(ებ)ის შესახებ.
- ინფორმაცია მტვერდამჭერი სისტემის შესახებ, დეტალური დახასიათებითა (სისტემის პარამეტრები, ეფექტურობა) და შესაბამისი საპასპორტო მონაცემების მითითებით;
- ინფორმაცია აირმტვერდამჭერი მოწყობილობების პარამეტრების შესახებ;
- ინფორმაცია ნავთობპროდუქტის საცავის შესახებ, მათ შორის: რეზერვუარების შესახებ ინფორმაცია (ტიპი, მოცულობა და სხვ); ტერიტორიის შესაბამისი მოპირკეთების შესახებ ინფორმაცია (ჰიდროსაიზოლაციო ფენის აღწერა); რეზერვუარებიდან შესაძლო დაღვრილი ნავთობპროდუქტის მოცულობის შეკავების უზრუნველყოფის შესახებ ინფორმაცია; ავარიულად დაღვრილი პროდუქციის შემდგომი მართვის ღონისძიებების აღწერა, ასევე ტექნოლოგიური მილგაყვანილობის ან/და სხვა ტექნოლოგიური მოწყობილობების დაზიანებისას შემთხვევით დაღვრილი ნავთობპროდუქტების მართვის საკითხები; ნავთობპროდუქტის დაცლა-გადატვირთვის ოპერაციებისათვის საჭირო

ინფრასტრუქტურის აღწერა; ნავთობპროდუქტის მიღება-შენახვა-გაცემის პროცედურების/ოპერაციების დახასიათება;

- ინფორმაცია საწარმოს წყალმომარაგების შესახებ. მათ შორის, სასმელ-სამეურნეო და ტექნიკური/საწარმოო დანიშნულებით გამოყენებული წყლის შესახებ ინფორმაცია;
- გაზრდილი წარმადობის ფონზე დაზუსტებული ინფორმაცია ზედაპირული წყლის ობიექტიდან წყალაღების შესახებ (თვეების მიხედვით აღებული წყლის რაოდენობის შესახებ ინფორმაციის) წყალაღების ადგილის GPS კოორდინატებთან ერთად;
- ინფორმაცია სამეურნეო-ფეკალური წყლების მართვის საკითხების შესახებ;
- დაზუსტებული ინფორმაცია საწარმოო ტერიტორიაზე, მათ შორის ღია სასაწყობე უბნებზე და ნავთობპროდუქტების საცავის ტერიტორიაზე წარმოქმნილი სანიაღვრე წყლების მართვის შესახებ;
- ინფორმაცია ტექნიკური/საწარმოო წყლების ბრუნვითი წყალმომარაგების შესახებ;
- ინფორმაცია ტექნოლოგიური წყლის გამწმენდი ობიექტის - ორსაფეხურიანი სალექარის შესახებ, პარამეტრების და გაწმენდის ეფექტურობის მითითებით;
- დეტალური ინფორმაცია სალექარში წარმოქმნილი ლამის მართვის საკითხების შესახებ. მათ შორის **დაზუსტებული ინფორმაცია:** წარმოქმნილი ლამის რაოდენობის; ლამისგან სალექარის განტვირთვის პერიოდულობის; დროებითი დასაწყობების ტერიტორიის; ლამის გაუწყლოვნების, შესქელების და საბოლოო მართვის ღონისძიებების შესახებ;
- მოცემული უნდა იყოს ინფორმაცია კომპანიის საქმიანობის შედეგად წარმოქმნილი ნარჩენების (კოდი, დასახელება, რაოდენობა და ა.შ) და მათი შემდგომი მართვის შესახებ, ნარჩენების მართვის კოდექსისა და მისგან გამომდინარე კანონქვემდებარე ნორმატიული აქტებით დადგენილი მოთხოვნების შესაბამისად;
- საწარმოს ექსპლუატაციის ეტაპზე მოსალოდნელი ავარიული სიტუაციების შესახებ ინფორმაცია. მათ შორის საწარმოს სახანძრო უსაფრთხოების შესახებ ინფორმაცია, ხანძარსაწინააღმდეგო ღონისძიებების მითითებით;
- ინფორმაცია საპროექტო ტერიტორიაზე გაბატონებული ქარების მიმართულების შესახებ (რაც მნიშვნელოვანია უახლოესი დასახლების მიმართულებით, ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურებით, მოსალოდნელი ზემოქმედების მნიშვნელობის დასადგენად);
- ინფორმაცია მშრალ ამინდებში საპროექტო ტერიტორიისა და მისასვლელი გზების მორწყვის შესახებ (მორწყვის გეგმა-გრაფიკის მითითებით);
- ინფორმაცია საპროექტო ტერიტორიის ფარგლებში გამწვანების ზოლის არსებობის ან/და მისი მოწყობის შესაძლებლობის შესახებ;
- არახელსაყრელ მეტეოროლოგიურ პირობებში ობიექტის ფუნქციონირების შეზღუდვის ღონისძიებების გეგმა;
- ინფორმაცია გზმ-ის ფარგლებში ჩატარებული საბაზისო/სადიებო კვლევებისა და გზმ-ის ანგარიშის მომზადებისთვის გამოყენებული მეთოდების შესახებ;
- გზმ-ის ეტაპზე საქმიანობის განმახორციელებლის მიერ წარმოდგენილ უნდა იქნეს საპროექტო ტერიტორიის საკუთრების ან/და სარგებლობის დამადასტურებელი დოკუმენტაცია;
- ინფორმაცია დასაქმებული ადამიანების რაოდენობის, მათ შორის დასაქმებულთა შორის ადგილობრივი მოსახლეობის წილის, ასევე პერსონალის პროფესიული და ტექნიკური სწავლების შესახებ;

5. გარემოზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება გარემოს თითოეული კომპონენტისათვის და პროექტის განხორციელების შედეგად მოსალოდნელი ზემოქმედების შეჯამება, მათ შორის:

- საწარმოს საქმიანობის ეტაპზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება ატმოსფერულ ჰაერზე, სადაც მოცემული უნდა იყოს:
  - ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებათა გამოყოფისა და გაფრქვევის წყაროები (გენ-გეგმაზე მითითებით), გაფრქვეული მავნე ნივთიერებები, გაბნევის ანგარიში, გაფრქვევათა რაოდენობრივი და თვისებრივი მონაცემები;
  - ატმოსფერულ ჰაერზე მოსალოდნელი ზემოქმედების პრევენციული და შემარბილებელი ღონისძიებები. მათ შორის ნავთობსაცავიდან გაფრქვეული მავნე ნივთიერებების მართვის საკითხების შესახებ დაზუსტებული ინფორმაცია;
  - ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის მონიტორინგის გეგმა;
- გზშ-ის ანგარიშს თან უნდა დაერთოს ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებათა ზღვრულად დასაშვები გაფრქვევის ნორმების პროექტი;
- საწარმოს სამუშაო რეჟიმის (16 სთ) გათვალისწინებით დეტალურად უნდა იქნეს წარმოდგენილი: პროექტის ფარგლებში ხმაურისა და ვიბრაციის გავრცელებით მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება, სადაც სათანადოდ იქნება გათვალისწინებული არსებული/ვაქტობრივი და საპროექტო გარემოებები (ხმაურის ყველა წყაროს გენ-გეგმაზე დატანით); ხმაურის გავრცელების დონეების გაანგარიშება და მოდელირება; შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები და მონიტორინგის საკითხები;
- შესაძლო ზემოქმედების შეფასება ნიადაგზე და გრუნტის ხარისხზე, შესაძლო დაბინძურების განსაზღვრა, შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებების მითითებით;
- შესაძლო ზემოქმედების შეფასება ზედაპირულ და მიწისქვეშა/გრუნტის წყლებზე, ზედაპირული და მიწისქვეშა წყლების დაბინძურების რისკები, შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებების მითითებით;
- ინფორმაცია ბიოლოგიურ გარემოზე შესაძლო ზემოქმედების შეფასება და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებების შესახებ;
- ინფორმაცია პროექტის ფარგლებში ნარჩენების წარმოქმნა-გავრცელებით მოსალოდნელი ზემოქმედების შესახებ, შესაბამისი შემარბილებელი და პრევენციული ღონისძიებების მითითებით;
- გარემოზე ზემოქმედების შეფასება ნედლეულის/პროდუქციის ტრანსპორტირებისას, შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებების მითითებით. ამასთან, მოცემული უნდა იყოს ნედლეულის/პროდუქციის ტრანსპორტირებით სატრანსპორტო ნაკადებზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასებისა და შემარბილებელი ღონისძიებების შესახებ ინფორმაცია;
- გზშ-ის ანგარიშში დეტალურად იქნეს ასახული პროექტის განხორციელებით გამოწვეული ზემოქმედების შეფასება სოციალურ გარემოზე, ასევე განსაზღვრული უნდა იყოს ადამიანის ჯანმრთელობასთან, უსაფრთხოებასთან დაკავშირებული რისკები, შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებების მითითებით. ამასთან, მოცემული უნდა იქნეს სკოპინგის ეტაპზე საზოგადოების ინფორმირებისა და მათ მიერ წარმოდგენილი მოსაზრებების/შენიშვნების შეფასება/ანალიზი;
- ინფორმაცია მოსალოდნელი კუმულაციური ზემოქმედების შესახებ, როგორც 500 მ-იან რადიუსში, ისე მის მიმდებარედ არსებული, მათ შორის ანალოგიური

ობიექტების გათვალისწინებით. კუმულაციური ზემოქმედების შეფასება წარმოდგენილი უნდა იქნეს გარემოს თითოეული კომპონენტისთვის. ამასთან, მნიშვნელოვანია გათვალისწინებული იქნეს სატრანსპორტო ოპერაციებით მოსალოდნელი კუმულაციური ზემოქმედების საკითხი. კუმულაციურ ზემოქმედებასთან მიმართებაში განისაზღვროს შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები (მათ შორის, ხმაურის დონისა და ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურების შემცირების მიზნით წარმოდგენილ იქნეს საუკეთესო ალტერნატიული ღონისძიებები, დეტალური დასაბუთებით);

- შესაძლო ზემოქმედების შეფასება ისტორიულ-კულტურულ და არქეოლოგიურ ძეგლებზე;
- **გარემოზე შეუქცევი ზემოქმედების შეფასება და მისი აუცილებლობის დასაბუთება** (რაც გულისხმობს გარემოზე შეუქცევი ზემოქმედებით გამოწვეული დანაკარგისა და მიღებული სარგებლის ურთიერთშეწონას გარემოსდაცვით, კულტურულ, ეკონომიკურ და სოციალურ ჭრილში);
- ავარიულ სიტუაციებზე რეაგირების დეტალური გეგმა;
- საქმიანობის ფარგლებში განსახორციელებელი შემარბილებელი ღონისძიებების **შემაჯამებელი გეგმა-გრაფიკი**;
- საქმიანობის ფარგლებში განსახორციელებელი **გარემოსდაცვითი მონიტორინგის შემაჯამებელი გეგმა-გრაფიკი** (საკონტროლო წერტილების, მონიტორინგის სიხშირის, მეთოდის და ა.შ. მითითებით), სადაც განსაკუთრებული ყურადღება დაეთმობა ატმოსფერულ ჰაერში ემისიებისა და ხმაურის გავრცელებას;
- გზშ-ის ფარგლებში შემუშავებული ძირითადი დასკვნები და საქმიანობის პროცესში განსახორციელებელი ძირითადი ღონისძიებები.

6. საკითხები/შენიშვნები, რომლებიც გათვალისწინებული უნდა იქნეს გზშ-ის ანგარიშში:

- სკოპინგის ანგარიშის საჯარო განხილვაზე დადგინდა, რომ სალექარებიდან ამოღებულ ქვიშას/ლამს კომპანია ათავსებს საწარმოს ტერიტორიის სიახლოვეს არსებულ წიაღისეულის მოპოვების სალიცენზიო ტერიტორიის ფარგლებში, რასთან დაკავშირებითაც სკოპინგის ანგარიშში ინფორმაცია არ არის წარმოდგენილი და **გზშ-ის ეტაპზე საჭიროებს დაზუსტებას. ამასთან, დაზუსტებას საჭიროებს ქვიშის/ლამის ზემოხსენებულ ტერიტორიაზე განთავსებისა და აღნიშნული მიზნით მისი გამოყენების მიზანშეწონილობის შესახებ ინფორმაცია, ასევე წარმოდგენილი უნდა იქნას ინფორმაცია სალექარიდან ამოღებული ქვიშის მართვის სხვა ალტერნატიული ღონისძიებების შესახებ;**
- სკოპინგის ანგარიშის შესაბამისად, ხმაურის დონე საწარმოდან 680 მეტრში ნორმის ფარგლებშია (როგორც დღის, ისე ღამის საათებისათვის). ბგერითი სიმძლავრის დონეების ცხრილის მიხედვით, 680 მეტრში ხმაურის დონე აჭარბებს ღამის საათებში დაშვებულ ზღვრულ მნიშვნელობას, რაც საწარმოს სამუშაო რეჟიმის (16 სთ) გათვალისწინებით **გზშ-ის ეტაპზე საჭიროებს დაზუსტებას** და სათანადო ღონისძიებების დაგეგმვას მოქმედი დადგენილებით („საცხოვრებელი სახლებისა და საზოგადოებრივი/საჯარო დაწესებულებების შენობების სათავსებში და ტერიტორიებზე აკუსტიკური ხმაურის ნორმების შესახებ“ 2017 წლის 15 აგვისტოს N398 დადგენილება) განსაზღვრულ მოთხოვნებთან შესაბამისობაში მოყვანის, ასევე მოსალოდნელი ზემოქმედების შემცირების მიზნით;
- წარმადობის ზრდის გათვალისწინებით მნიშვნელოვანია გზშ-ის ეტაპზე დეტალურად იქნეს წარმოდგენილი ინფორმაცია, როგორც ორგანიზებული, ისე

არაორგანიზებული გაფრქვევის წყაროების და გაფრქვეული მავნე ნივთიერებების შესახებ. ამასთან, წარმოდგენილი უნდა იქნეს ატმოსფერულ ჰაერში მოსალოდნელ ემისიათა გაბნევის დეტალური ანგარიში, სადაც გათვალისწინებული იქნება ასევე საწარმოო ტერიტორიაზე გაბატონებული ქარის მიმართულებები, ხოლო ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურების პრევენციის მიზნით დაიგეგმოს სათანადო ქმედითი ღონისძიებები, რომლებიც დეტალურად უნდა იყოს გზშ-ის ანგარიშში ასახული;

- გზშ-ის ეტაპზე წარმოდგენილი გარემოზე ზემოქმედების დეტალური ანალიზი და შემარბილებელი ღონისძიებები სრულ თანხვედრაში უნდა იყოს პროექტის მახასიათებლებთან და დაგეგმილ საქმიანობასთან;
- გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების მიღების მიზნით ადმინისტრაციული წარმოების დაწყებისთვის - გზშ-ის ანგარიშში გათვალისწინებული უნდა იქნეს სკოპინგის დასკვნით განსაზღვრული მოთხოვნები;

❖ გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს ინფორმაცია სკოპინგის დასკვნით განსაზღვრული საკითხების გათვალისწინების შესახებ, ერთიანი ცხრილის სახით (გვერდებისა და (ქვე)თავების მითითებით).

დასკვნითი ნაწილი:

სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით, შპს „მეგა ჰოლდინგის“ მიერ წარმოდგენილ პროექტზე, რომელიც ეხება სასარგებლო წიაღისეულის (ქვიშა-ხრეშის) გადამამუშავებელი დანადგარისა და ნავთობპროდუქტების საცავის ექსპლუატაციას, **სავალდებულოა გზშ-ის ანგარიში მომზადდეს** წინამდებარე სკოპინგის დასკვნით გათვალისწინებული კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის და წარმოსადგენი დოკუმენტაციის მიხედვით. გზშ-ის ანგარიში შედგენილი უნდა იყოს მოქმედი კანონმდებლობის, განსაკუთრებით სკოპინგის დასკვნით განსაზღვრული მითითებების სრული დაცვით.